

ΚΑΡΑΜΟΥΖΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΣΤΑΚΟΥ**Τάξη: Β΄****ΘΕΜΑ: «Ολυμπισμός - Εθελοντισμός»****Σχολικό έτος 2003-2004**

Υπεύθυνοι καθηγητές: Γαλάνη Μαρία-Ελευθερία (συντονίστρια)
Κρίθη Μαρία
Αθανασιάδης Γαβριήλ

Αριθμός μαθητών: 20**Εμπλεκόμενα μαθήματα:** Αγγλικά, Ιστορία, Ολυμπιακή Παιδεία, Φυσική Αγωγή, Πληροφορική, Γαλλικά**Διδακτικά μέσα και υλικά:** βιβλία του αναλυτικού προγράμματος, περιοδικά, εγκυκλοπαίδειες, cd rom, πίνακας, ηλεκτρονικοί υπολογιστές**Κριτήρια επιλογής του θέματος**

- ο Ολυμπισμός αποτελεί ένα θέμα ελληνικό αλλά και παγκόσμιο
- φέρνει πιο κοντά τους λαούς, τις φυλές, τα άτομα
- καλλιεργεί το σεβασμό στη διαφορετικότητα και τη μοναδικότητα των ανθρώπων
- προωθεί την κοινωνικοποίηση και την ομαλή ένταξη των παιδιών συμβολίζοντας την άμιλλα, τη συνεργασία και την επίτευξη ειρηνικών και δημιουργικών στόχων

ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΣΤΟΧΩΝ**Γνωστικοί στόχοι:**

- A) να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορία των Ολ. Αγώνων
- B) να γνωρίσουν τη σχέση και την μακροαίωνα παράδοση της Ελλάδας με τους Ο.Α.
- Γ) να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα αθλητισμού-εθελοντισμού και γενικά στο ολυμπιακό πνεύμα
- Δ) να κατανοήσουν τη σημασία της Ολυμπιακής Επεχειρίας

Συναισθηματικοί στόχοι:

- A) Να αναπτύξουν οι μαθητές σχέσεις συνεργασίας μέσα στην ομάδα
- B) να καλλιεργήσουν την υπευθυνότητα και το σεβασμό στη διαφορετική άποψη
- Γ) να καλλιεργήσουν την αγάπη προς τον αθλητισμό και τον εθελοντισμό καθώς και την ευγενική άμιλλα με όλους τους δυνατούς τρόπους
- Δ) να αναπτύξουν κώδικα αξιών και να συνειδητοποιήσουν την έννοια της ατομικής ευθύνης

Ψυχοκινητικοί στόχοι:

- A) να χρησιμοποιήσουν το χάρτη, τη βιβλιοθήκη, τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, το διαδίκτυο, τον τύπο
- B) να κάνουν μία έρευνα με βάση συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο στο σχολείο, την οικογένεια και τον τόπο όπου ζουν
- Γ) να κατασκευάσουν με υλικά από χαρτί ένα άλμπουμ με τις μαस्कότ των Ο.Α., ένα quiz με πληροφορίες για τους Ο.Α. και ένα cd rom με ολόκληρη την εργασία τους.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**Μαθητοκεντρική-Συνεργατική μέθοδος****Διδακτικές Ενέργειες**

- Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες
- Προγραμματισμός περαιτέρω δράσεων
- Παρατήρηση - καταγραφή δεδομένων. Συγκέντρωση πληροφοριών και άλλου υλικού από την κάθε ομάδα
- Αξιολόγηση, κατηγοριοποίηση και επεξεργασία των στοιχείων
- Σύνταξη ερωτηματολογίων, κειμένων και στατιστικών πινάκων
- Εφαρμογές (κατασκευή άλμπουμ, quiz, cd rom)
- Επισκέψεις (βιβλιοθήκες, μνημεία)
- Παρουσίαση εργασίας σε Powerpoint

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Σ'ένα κόσμο που πλήττεται από πολέμους, εσωτερικές και διακρατικές διαμάχες και διαφορές, η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων έρχεται να δώσει κάθε τέσσερα χρόνια μία ευκαιρία για παγκόσμια εκχειριρία και ειρήνευση.

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 2700 ΧΡΟΝΩΝ!**Ολυμπία, 776 π.Χ.**

Αθλητές από κάθε γωνιά της Ελλάδας έχουν συγκεντρωθεί για να συμμετέχουν σ'αυτό που έμελλε να γίνει το σημαντικότερο αθλητικό γεγονός της Ελλάδας, στους Ολυμπιακούς Αγώνες, που πήραν το όνομά τους από τον τόπο διεξαγωγής τους και ήταν αφιερωμένος σε Έλληνες θεούς. Έπαθλο; **Ο κότινος, ένα κλαδί ελιάς** αλλά και ο θαυμασμός για τους αθλητές-ήρωες των πόλεων-κρατών που έπαιρναν μέρος και έβγαιναν νικητές.

Ο αθλητής, ο αθλητισμός και το έπαθλο προέρχονται από τις λέξεις **άθλος** και **άθλον**. Η πρώτη σήμαινε την επίπονη προσπάθεια και τον αγώνα και η δεύτερη το βραβείο. Είναι πολύ σημαντικό ότι σ'αυτές τις έννοιες περιέχεται η δυαδική σχέση της προσπάθειας και της ανταμοιβής, του αγώνα και της επιβράβευσης.

Τα αγωνίσματα στα οποία συμμετείχαν οι Έλληνες αθλητές ήταν:

- **το πένταθλο** που περιλάμβανε το δρόμο, το δίσκο, το άλμα, την πάλη και το ακόντιο.
- **η πυγμαχία**
- **το παγκράτιο** που συνδύαζε πάλη και πυγμαχία και τα ιππικά αγωνίσματα

Αμέσως μετά το τέλος του κάθε αγώνα, το όνομα του νικητή ανακοινωνόταν από τον κήρυκα ενώ ένας κριτής (**ο Ελλανοδίκης** όπως λεγόταν) του έδινε ένα κλαδί φοίνικα.

Στην επίσημη τελετή απονομής βραβείων την τελευταία μέρα των αγώνων οι Ολυμπιονίκες στεφανώνονται με τον κότινο και το όνομά τους περνούσε στην αθανασία.

393 μ.Χ.

Ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος μέσα στο γενικότερο κλίμα αποδοκιμασίας και καταπολέμησης των ειδωλολατρικών ηθών εκδίδει διάταγμα που χαρακτηρίζει τους Ολυμπιακούς Αγώνες «παγανιστικές τελετές» και διατάσσει την κατάργησή τους.

1896 μ.Χ.

Χρειάστηκε να περάσουν τόσοι αιώνες για να ξαναγεννηθεί το πνεύμα των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι σύγχρονοι, πια, Ολυμπιακοί Αγώνες διεξάγονται και πάλι της στη γενέτειρά τους, την Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Αθήνα. Την αναβίωση αυτής της μοναδικής διοργάνωσης χρωστάμε στον Γάλλο Pierre de Coubertin και στον Έλληνα διανοούμενο Δημήτριο Βικέλα.

1896-2000 μ.Χ.

Οι Ολυμπιακοί αγώνες έχουν καθιερωθεί ως το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός του κόσμου. Κάθε τέσσερα χρόνια πραγματοποιούνται σε μια διαφορετική πόλη ταξιδεύοντας έτσι σ'όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη και μεταφέροντας τα πρότυπα της ευγενούς άμιλλας, της ειρήνης και της αρετής σε όλες τις γωνιές του κόσμου. Φυσικά, η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων συνοδεύτηκε από την καθιέρωση των **Ολυμπιακών Παραδόσεων**:

- **ο Ολυμπιακός Ύμνος**
- **η Ολυμπιακή Σημαία**
- **ο Ολυμπιακός Όρκος**
- **η Ολυμπιακή Φλόγα και Δάδα**
- **η Ολυμπιακή Εκεχειρία**

Αθήνα 2004

Το παρόν συναντά το παρελθόν καθώς οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα φιλοξενηθούν στην Ελλάδα, στη χώρα που γέννησε το Ολυμπιακό ιδεώδες.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΙΔΕΩΔΗ

- ευγενής άμιλλα
- ισορροπημένη συνύπαρξη νου και σώματος
- ανθρωπινό μέτρο
- αρμονία
- ειρήνη και ενότητα
- οικουμενισμός
- συνεργασία
- αναγνώριση και σεβασμός προς τους συνανθρώπους μας
- ανιδιοτελής προσφορά
- απόλαυση του αγώνα

ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ

Πιερ ντε Κουμπερτέν (1863-1937)

Ο Πιερ ντε Κουμπερτέν υπήρξε γάλλος πρωτοπόρος εκπαιδευτικός, ο οποίος από το 1887 αφοσιώθηκε στην αναμόρφωση της σωματικής αγωγής και στη διδασκαλία της στα σχολεία. Το 1892 σε διάλεξη του στη Σορβόννη εξέφρασε ευχή για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων υπό την κηδεμονία διεθνούς οργανισμού που θα εκπονούσε κανονισμούς για τα διάφορα αθλήματα και θα μεριμνούσε για την εφαρμογή τους στην πράξη. Το 1894 σύστησε τη Διεθνή Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (C.I.O) με έδρα τη Λωζάννη και διατέλεσε πρόεδρος της από το 1896 ως το 1925. Στον Κουμπερτέν οφείλεται μεγάλο μέρος του ολυμπιακού εθιμοτυπικού και ιδιαίτερα το άναμμα του φωτός στην Ολυμπία, η εξαπόλυση περιστεριών κατά την έναρξη των Ολυμπιάδων, η πανηγυρική ανακήρυξη των Ολυμπιονικών κλπ. Ο ίδιος επίσης επινόησε την ολυμπιακή σημαία, με τους πέντε κύκλους που συμβολίζουν τις πέντε ηπείρους, καθώς και το άθλημα του σύγχρονου πεντάθλου.

Δημήτριος Βικέλας (1835-1908)

Ο Δημήτριος Βικέλας ήταν έλληνας πεζογράφος με ποικίλο και σημαντικό συγγραφικό έργο (Λουκής Λάρας, Διηγήματα, Από Νικοπόλεως εις Ολυμπίαν, Διαλέξεις και αναμνήσεις κ.άλ.). Το λογοτεχνικό του έργο βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ της παλιάς και της νέας Αθηναϊκής σχολής, τότε δηλαδή που γίνεται η μετάβαση από το ιστορικό μυθιστόρημα με τη σύνθετη πλοκή και το ηρωικό ήθος στο ηθογραφικό διήγημα με την αφήγηση της καθημερινής ζωής. Ο Δημήτριος Βικέλας υπήρξε πολύγλωσσος καθώς εκτός από την Ελλάδα έζησε και πολλά χρόνια στο εξωτερικό. Ως πρώτος Πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, ήταν αποφασισμένος ότι η αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων έπρεπε να αρχίσει στην Ελλάδα, όπου είχε γεννηθεί η Ολυμπιακή Ιδέα. Με τη θερμή υποστήριξη του βαρόνου ντε Κουμπερτέν, η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή στο Παρίσι το 1894, επέλεξε ομόφωνα την Αθήνα για να φιλοξενήσει τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες στις 25 Μαρτίου 1896, ημερομηνία που ήταν και η επέτειος της Ελληνικής Επανάστασης και της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας στις 25 Μαρτίου 1821.

Παντελής Καρασεβδάς (1876-1946)

Ο Παντελής Καρασεβδάς γεννήθηκε στον Αστακό Αιτωλοακαρνανίας και σπούδασε Νομικά και Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Παρίσι. Υπήρξε βουλευτής, υπέρμαχος της Δημοκρατίας, δίπλα στο μεγάλο πολιτικό Ελευθέριο Βενιζέλο. Στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς αγώνες που έγιναν στην Αθήνα το 1896, ο Π. Καρασεβδάς έλαβε μέρος στο αγώνισμα της σκοποβολής και μέσα στο Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο, κατέλαβε την πρώτη θέση ανάμεσα σε σαράντα αθλητές από όλο τον κόσμο. Στον αθλητισμό αφιέρωσε ένα μεγάλο μέρος της ζωής του και κατάφερε να θέσει τα θεμέλια στη χώρα μας για να προωθηθεί ο κλασικός αθλητισμός.

Οι πληροφορίες και η σύνταξη των κειμένων ανήκουν στην ομάδα των «**Ιστορικών**»:

Ζορμπάς Θανάσης

Ηγουμενίου Ανδριάννα

Κονιώση Ελένη

Μπάκας Βασίλης

ΑΘΛΗΜΑΤΑ των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων

Οι αθλητές διαγωνίζονται σε 28 αθλήματα που συμπεριλαμβάνουν στο σύνολό τους 37 αγωνίσματα. Τα αγωνίσματα είναι μέρος του αθλήματος και μπορεί να συμπεριλαμβάνουν ένα ή περισσότερα είδη του αθλήματος.

Το άθλημα πρέπει να «διεξάγεται από άντρες σε τουλάχιστον 75 χώρες και σε 4 ηπείρους και από γυναίκες σε τουλάχιστον 40 χώρες και σε 3 ηπείρους».

Αντιπέρση	Πετοσφαίριση
Αντισφαίριση	Ποδηλασία
Άρση Βαρών	Ποδόσφαιρο
Γυμναστική	Πυγμαχία
Επιτραπέζια Αντισφαίριση	Σκοποβολή
Ιππασία	Σόφτμπολ
Ιστιοπλοΐα	Στίβος
Καλαθοσφαίριση	Ταεκβοντό
Κάνοε / Κάγιακ	Τζούντο
Κωπηλασία	Τοξοβολία
Μοντέρνο Πένταθλο	Τρίαθλο
Μπείζμπολ	Χόκεϊ
Ξιφασκία	Υγρός Στίβος
Πάλη	Χειροσφαίριση

ΝΤΟΠΙΝΓΚ

Σύμφωνα με τη ΔΟΕ, ντόπινγκ είναι η χορήγηση ή η χρήση απαγορευμένων κατηγοριών φαρμάκων. Η ονομασία του προέρχεται από ένα διεγερτικό ποτό της Νοτίου Αφρικής, το Ντοπ. Το ντόπινγκ γίνεται με ποικίλους τρόπους, όπως με ψυχοκινητικά διεγερτικά φάρμακα, με ναρκωτικά αναλγητικά, με διουρητικά, με πεπτιδικές ορμόνες και άλλα. Οι αθλητές που τα προτιμούν είναι κυρίως αυτοί που συμμετέχουν σε αγωνίσματα που απαιτούν μυϊκή δύναμη ή αντοχή όπως οι ρίψεις, οι δρόμοι, η κολύμβηση και η ποδηλασία.

Οι ουσίες αυτές μπορεί να μετατρέπουν τους αθλητές σε υπεραθλητές με υπερφυσικές δυνατότητες, η χρήση τους όμως μακροπρόθεσμα συνοδεύεται από πολλές ανεπιθύμητες παρενέργειες, πολλές από τις οποίες είναι μη αναστρέψιμες και οδηγούν ακόμα και στο θάνατο. Προκαλούν καρδιακά προβλήματα, δημιουργία όγκων, βλάβες στο ήπαρ (κίρρωση) και ορμονικές διαταραχές. Πολλοί αθλητές και αθλήτριες που χρησιμοποιούσαν αναβολικές ουσίες, γέννησαν παιδιά με γενετικά προβλήματα. Επιπλέον, το ντόπινγκ έχει δυσάρεστες παρενέργειες και στη συμπεριφορά, όπως διαταραχές, κυκλοθυμία, ευφορία, ψύχωση, κατάθλιψη, επιθετικότητα κλπ.

Η ΔΟΕ έχει αρχίσει να καταβάλλει προσπάθειες για την εξάλειψη του φαινομένου. Συγκεκριμένα, αυξήθηκαν οι έλεγχοι για το ντόπινγκ τόσο κατά τη διάρκεια των αγώνων, όσο και πριν από αυτούς, ενώ τελευταία εκτός από τον έλεγχο των ούρων γίνεται και αιματολογικός έλεγχος στους αθλητές. Τα πρώτα θετικά αποτελέσματα φάνηκαν στην Ολυμπιάδα του Σίδνεϋ, όπου στους 3.600 ελέγχους που έγιναν βρέθηκαν μόλις 9 αθλητές ντοπαρισμένοι.

Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων έγινε από την ομάδα των **«Ιατρών»:**

Καβαλιεράτου Σοφία

Κουνάδης Γιώργος

Νάκας Αποστόλης

Σφαέλος Νίκος

Τριάντης Σωκράτης

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Ο Εθελοντισμός παίζει ένα ιδιαίτερα καθοριστικό ρόλο για την επιτυχή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. Πιο συγκεκριμένα, ο Ολυμπιακός Εθελοντισμός στηρίζεται αποκλειστικά στην ανιδιοτελή και αυθόρμητη συμμετοχή των πολιτών στην διοργάνωση αυτού του μεγάλου αθλητικού γεγονότος.

Οι εθελοντές που είναι απαραίτητοι για την Ολυμπιάδα της Αθήνας 2004 ανέρχονται στους 60.000 και θα επιλέγουν από ένα δυναμικό 100.000 υποψηφίων. Είναι ιδιαίτερα τιμητική και αξιοσημείωτη η συμμετοχή νέων από κάθε γωνιά της Ελλάδας και της ομογένειας, χωρίς βέβαια να λείπει και η παρουσία πολιτών κάθε ηλικίας.

ΟΛΥΜΠΙΣΜΟΣ - ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πώς νιώθετε που θα γίνουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα μετά από τόσα χρόνια;
2. Θα θέλατε να παρακολουθήσετε τους Ο.Α.; Ναι ή όχι και γιατί; Αν ναι, ποια αγωνίσματα;
3. Τι εύχεστε και τι περιμένετε από τους αθλητές μας στους Ο.Α. της Αθήνας 2004;
4. Πιστεύετε στον εθελοντισμό; Θα θέλατε να γίνετε εθελοντές και αν ναι γιατί και πώς θα μπορούσατε να βοηθήσετε στους Ο.Α. της Αθήνας;
5. Ξέρετε τι είναι το doping και τι γνώμη έχετε γι' αυτό;
6. Σας αρέσουν οι μασκότ (mascot) των Ο.Α. της Αθήνας;
7. Ξέρετε τι συμβολίζουν και πώς επελέγησαν ;
8. Πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να οργανώσει επιτυχημένους Ολυμπιακούς Αγώνες;
9. Το πνεύμα του Ολυμπισμού παραμένει ακόμα ζωντανό και επίκαιρο στις μέρες μας;
10. Τι περιμένετε την επομένη μέρα των Ολυμπιακών Αγώνων 2004;

Επεξεργασία Ερωτηματολογίου Ο.Α.

Σύνολο ερωτηθέντων: 52 άτομα κάθε ηλικίας και φύλου

Τόπος διεξαγωγής της έρευνας: Δήμος Αστακού

Χρόνος διεξαγωγής: από 18/12/2003 και 15/1/2004

1η ερώτηση:

Πώς νιώθετε που θα γίνουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα μετά από τόσα χρόνια;

- θετικές απαντήσεις: 84,6 % (44)
- αρνητικές απαντήσεις: 7,7 % (4)
- ουδέτερες απαντήσεις: 7,7 % (4)

2η ερώτηση:

Θα θέλατε να παρακολουθήσετε τους Ο.Α.; Ναι ή όχι και γιατί; Αν ναι, ποια αγωνίσματα;

- ναι: 75% (39)
- όχι: 25% (13)

Δημοφιλέστερα αθλήματα: άρση βαρών, στίβος (αναφέρθηκαν επίσης άλμα εις ύψος, ενόργανη γυμναστική, μπάσκετ).

3η ερώτηση:

Τι εύχεστε και τι περιμένετε από τους αθλητές μας στους Ο.Α. της Αθήνας 2004;
 Όλοι οι ερωτηθέντες ευχήθηκαν «Καλή επιτυχία και πολλά μετάλλια».

4η ερώτηση:

Πιστεύετε στον εθελοντισμό; Θα θέλατε να γίνετε εθελοντές και αν ναι γιατί και πώς θα μπορούσατε να βοηθήσετε στους Ο.Α. της Αθήνας;

Πιστεύουν στον εθελοντισμό:

- ναι: 63,4 % (33)
- όχι: 28,8 % (15)
- λευκά: 7,7 % (4)

Θέλουν οι ίδιοι να γίνουν εθελοντές:

- ναι: 55,7 % (29)
- όχι: 42,3 % (22)
- λευκά: 1

5η ερώτηση:

Ξέρετε τι είναι το doping (ντόπινγκ) και τι γνώμη έχετε γι'αυτό;

- ναι: 55,7 % (29)
- όχι: 42,3 % (22)
- λευκά: 1

6η ερώτηση:

Σας αρέσουν οι μασκότ των Ο.Α. της Αθήνας;

- ναι: 76,9% (40)
- όχι: 19,2 % (10)
- λευκά: 2

7η ερώτηση:

Ξέρετε τι συμβολίζουν και πώς επελέγησαν;

Αθήνα 2004 απάντησαν:

- ναι: 53,8 % (28)
- όχι: 42,3 % (22)
- λευκά: 2

8η ερώτηση:

Πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να οργανώσει επιτυχημένους Ολυμπιακούς Αγώνες;

- ναι: 73,7 % (38)
- όχι: 23,7 % (12)
- λευκά: 2

9η ερώτηση:

Το πνεύμα του Ολυμπισμού παραμένει ακόμα ζωντανό και επίκαιρο στις μέρες μας;

- ναι: 57,6 % (30)
- όχι: 40,38 % (21)
- λευκά: 1

10η ερώτηση:

Τι περιμένετε την επομένη μέρα των Ολυμπιακών Αγώνων 2004;

- θετικές απαντήσεις: 13,46 % (7)
- αρνητικές απαντήσεις: 69,23 % (36)
- ουδέτερες απαντήσεις: 17,3 % (9)

Η έρευνα διεξήχθη από την ομάδα των «**Ρεπόρτερς**»:

Ηγούμενου Ανδριάννα

Καβαλιεράτου Σοφία

Κονιώση Ελένη

Πάυλου Βάσω

Τσίγκρου Αλεξάνδρα

Ο ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

**ΑΡΧΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΑΘΑΝΑΤΟ, ΑΓΝΕ ΠΑΤΕΡΑ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ, ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΛΗΘΙΝΟΥ
ΚΑΤΕΒΑ ΦΑΝΕΡΩΣΟΥ ΑΣΤΡΑΨΕ ΕΔΩ ΠΕΡΑ
ΤΗ ΛΟΞΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΣΟΥ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ**

**ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΑΛΕΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΛΙΘΑΡΙ,
ΣΤΩΝ ΕΥΓΕΝΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΛΑΜΨΕ ΤΗΝ ΟΡΜΗ ΣΟΥ
ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΑΜΑΡΑΝΤΟ ΣΤΕΦΑΝΩΣΕ ΚΛΩΝΑΡΙ
ΚΑΙ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΠΛΑΣΕ ΚΙ ΑΞΙΟ ΤΟ ΚΟΡΜΙ.**

**ΚΑΜΠΟΙ, ΒΟΥΝΑ ΚΑΙ ΠΕΛΑΓΑ, ΦΕΓΓΟΥΝΕ ΜΑΖΙ ΣΟΥ
ΣΑΝ ΕΝΑΣ ΛΕΥΚΟΠΟΡΦΥΡΟΣ ΜΕΓΑΣ ΝΑΟΣ
ΚΑΙ ΤΡΕΧΕΙ ΣΤΟ ΝΑΟ ΕΔΩ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ ΣΟΥ
ΑΡΧΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΑΘΑΝΑΤΟ ΚΑΘΕ ΛΑΟΣ.**

Στίχοι: **Κωστής Παλαμάς**

Μουσική: **Σπύρος Σαμαράς**

Βιβλιογραφία

Βαλαβάνης, Π., 1996, Άθλα, Αθλητές και Έπαθλα, Αθήνα: εκδόσεις Ερευνητές.

Cd rom Ολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα: παραγωγή Finatec Multimedia A.E.

Δαμιανάκης, Α., Τζαβάρας, Α., Μαβόγλου, Χ. & Νταντουρής, Κ., 2001, Πληροφορική Γυμνασίου, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Εγκυκλοπαίδεια Νέα Δομή, 1998, Αθήνα: εκδοτικός οργανισμός Τεγόπουλου-Μανιατέα.

Mitchell, H.Q. & Scott, J., 2000, Say Yes! to English 2, London: MM Publications.

Περιοδικό Ολυμπιακά Ιστορικά, τεύχη 8, 11, 15, 22, 28, 34, 36, 37, 48, 58, Αθήνα: εκδόσεις Ελευθεροτυπία.

Τσακσίρας, Λ., Ορφανουδάκης, Ζ. & Θεοχάρη, Μ., 2003, Ιστορία Ρωμαϊκή και Βυζαντινή, Β' Γυμνασίου, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

www.athens2004.gr

www.collectors.olympic.org

ΚΑΡΑΜΟΥΖΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΣΤΑΚΟΥ**Τάξη: Γ΄****ΘΕΜΑ: «Γυναικείες μορφές σε πρωταγωνιστικό ρόλο»****Σχολικό έτος 2003-2004**

Υπεύθυνοι Καθηγητές: Ζωγράφου Ειρήνη, ΠΕ 02, φιλόλογος, Συντονίστρια
 Ζέλου Αικατερίνη, ΠΕ 02, φιλόλογος, Υποδ/ντρια
 Βαρόπουλος Δημοσθένης, ΠΕ 03, μαθηματικός, Δ/ντης
 Κωστούρος Ιωάννης, ΠΕ 03, μαθηματικός

Επιλογή θέματος

Το θέμα επιλέχτηκε από τους μαθητές. Τέθηκαν σ' αυτούς διάφορα θέματα, από τα οποία έπρεπε να επιλέξουν κάποιο. Κατέληξαν στο συγκεκριμένο θέμα, γιατί αποτελεί ευκαιρία να αναδειχθεί η προσωπικότητα και το έργο των γυναικών.

Στόχοι: Κοινωνικοί

Οι μαθητές:

1. Να μάθουν να συνυπάρχουν με τους συμμαθητές - συνερευνητές τους
2. Να δείχνουν πνεύμα σεβασμού και κατανόησης.
3. Να μάθουν να συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους, με στόχο όχι μόνο τη δική τους προβολή αλλά και την ανάδειξη της ομάδας ως καθοριστικής μονάδας.

Στόχοι: Κοινωνικές Δεξιότητες

Οι μαθητές:

1. Να αποκτήσουν ικανότητα ακρόασης στις απόψεις των άλλων.
2. Να δείχνουν ανοχή στις απόψεις των άλλων.
3. Να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα
4. Να μάθουν να σέβονται τις απόψεις των άλλων, επομένως και την εργασία τους.

Στόχοι: Γνωστικοί

1. Η γνωριμία των μαθητών με γυναικείες προσωπικότητες από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας.
2. Η επαφή με την προσφορά τους στην τέχνη, στην επιστήμη, στον πολιτισμό.
3. Η σύνδεση αρχαίας και σύγχρονης εποχής.
4. Η εξαγωγή συμπερασμάτων.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΜΑ: «Γυναικείες μορφές σε πρωταγωνιστικό ρόλο»

Εισαγωγή

Η θέση της γυναίκας στους αρχαίους πολιτισμούς ποικίλλει.

Στη Βαβυλωνία οι γυναίκες είχαν σημαντική ανεξαρτησία και υψηλή θέση στην κοινωνία.

Ο Κώδικας του Χαμμουραπί παρείχε στις έγγαμες γυναίκες πολλά και σημαντικά δικαιώματα.

Στην Αρχαία Αίγυπτο η κοινωνική θέση των γυναικών ήταν ακόμη υψηλότερη: «είχαν δική τους περιουσία, εργάζονταν σε πολλούς τομείς της οικονομίας, μετείχαν στο δημόσιο βίο και συγχρωτίζονταν ελεύθερα με τους άνδρες».

Στον κρητομυκηναϊκό κόσμο η θέση της γυναίκας είναι υψηλή. Κάτω από την «άνασσα» υπάρχουν οι ιέρειες, ενώ και στον ομηρικό κόσμο οι γυναίκες «κυκλοφορούν χωρίς περιορισμούς. Η Αρήτη και η Ναυσικά κυκλοφορούν ελεύθερες στην πόλη...».

Στα αρχαϊκά χρόνια η θέση των γυναικών μεταβάλλεται. Καταντούν να μην έχουν περισσότερα πολιτικά και δικαστικά δικαιώματα από τους δούλους.

Στα ρωμαϊκά χρόνια η γυναίκα υποτάσσεται στον πατέρα, τον αδερφό ή το σύζυγο.

Στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους η γυναίκα χαρακτηρίστηκε υπεύθυνη για την έκπτωση του Αδάμ και ανθρώπινο όν δεύτερης κατηγορίας.

Στη διάρκεια του Μεσαίωνα χιλιάδες γυναίκες κήκαν ζωντανές στην πυρά ως «μάγισσες».

Το πρώτο φεμινιστικό μανιφέστο ήταν «Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών» της Μαίρης Γουλστενκράφτ το 1792. Από τότε χρειάστηκε πολύς αγώνας, για να κατακτήσουν οι γυναίκες τη θέση που τους αρμόζει.

ΜΕΡΟΣ Α΄: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Ομάδα εργασίας μαθητών: Πέτρου Δήμητρα

Σαλτογιάννη Αθανασία

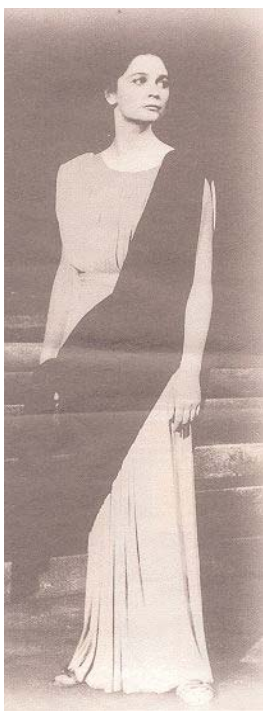
Ντέμου Δώρα

Σταρίδα Βάσω

Αντιγόνη

Ηρωίδα του μύθου των Λαβδακιδών, κόρη του Οιδίποδα και της Ιοκάστης.

Μετά το θάνατο του Οιδίποδα η Αντιγόνη ξαναγύρισε στη Θήβα, όπου τα δύο αδέρφια της, Ετεοκλής και Πολυνείκης, αλληλοσκοτώθηκαν σε πεισματικό αγώνα. Ο Κρέων απαγόρευσε να ταφεί ο νεκρός Πολυνείκης, όμως η Αντιγόνη, επειδή πίστευε πως είναι σωστό να γίνει σεβαστός ο θείος νόμος που απαιτούσε να τιμούνται οι νεκροί, απήφησε τη βασιλική διαταγή και έθαψε τον αδελφό της, αδιαφορώντας αν έθε-

τε σε κίνδυνο τη ζωή της. Ο Κρέων τότε έδωσε διαταγή να τη θάψουν ζωντανή σε μια σπηλιά, μένοντας άκαμptos στις ικεσίες της αδελφής της Ισμήνης και του γιού του Αίμονα, μνηστήρα της Αντιγόνης, αλλά και στις εντολές του μάντη Τειρεσία.

Η Αντιγόνη είναι η έκφραση του άγραφου ηθικού νόμου και σύμβολο αντίστασης κατά της αρχής. Έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής στον 20ο αιώνα, εποχή των δικτατοριών.

Τη δημοτικότητά της οφείλει στους τραγικούς ποιητές και ιδιαίτερα στο Σοφοκλή. Η Αντιγόνη του Σοφοκλή συλλαμβάνει ένα ηθικό και πολιτικό δίλημμα που έμελλε να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην εξέλιξη των ιδεών για την ισχύ και αυθεντία του Δικαίου από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Με άλλα λόγια, η Αντιγόνη δεν είναι μόνο ένας δείκτης ηθικής και πολιτικής συνείδησης της Αθήνας, αλλά παράλληλα και ένα σύστημα αξιών και επιχειρημάτων, που θέτει η νεωτερική εποχή, σε άμεση συνάφεια με ηθικά, πολιτικά και δικαιοδικά προβλήματα.

Η Αντιγόνη παρουσιάζεται σαν ένα πλάσμα ανθρώπινο, που αγαπά και αγωνιά για τα συγγενικά της πρόσωπα, που αρνείται να δεχθεί οτιδήποτε ταπεινώνει την αξιοπρέπειά της, ακόμη και αν αυτό είναι μια βασιλική διαταγή. Είναι μια πραγματικά ελεύθερη προσωπικότητα, ανεξάρτητη από τα υλικά αγαθά και γι' αυτό ευτυχομένη.

Είναι πολύ ενεργητικός άνθρωπος. Γι' αυτή δεν υπάρχει κανένας ενδοιασμός. Δεν μπορεί να αποδεχθεί κάτι που αντιτίθεται στην αξιοπρέπεια και τα συναισθήματά της. Για το λόγο αυτό δεν την ενδιαφέρει καθόλου η τιμωρία, που στην περίπτωση της θα είναι ο θάνατος.

Η Αντιγόνη παραβαίνει το ανθρώπινο δίκαιο, για να τηρήσει το θεϊκό. Και αυτό γιατί το πρώτο είναι πρόσκαιρο και σχετικό, ενώ το δεύτερο είναι αιώνιο και ταυτίζεται με αιώνιες πανανθρώπινες αξίες.

Την περήφανη στάση της διατήρησε μέχρι το τέλος. Δεν ένωσε ποτέ μεταμέλεια για την πράξη της και ντροπή. Είχε εκτελέσει το καθήκον της και ήταν απόλυτα βέβαιη για την ορθότητα της πράξης της.

Η Αντιγόνη έμεινε στην ιστορία σαν ένα πρόσωπο τραγικό. Είναι από τις σπουδαιότερες γυναικείες μορφές που έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην Αρχαία Ελληνική Γραμματεία.

Σαπφώ

Ψάπφα, Ψαπφώ, Σαπφώ. Η ποιήτρια του έρωτα. Ένα πρόσωπο μέσα στην αχλύ του θρύλου.

Ένθους και μουσόληπτος παιδαγωγός, γυναικεράτρια ποιήτρια. Κύρια πηγή της έμπνευσής της είναι ο έρωτας. Η Σαπφώ με την αιολική της λύρα, υμνεί το γυναικείο κάλλος. Τιθασεύει τις πιο βαθειές συναισθηματικές εντάσεις της. Αγγίζει το ωραίο με τη μεγαλύτερη δυνατή λιτότητα των εκφραστικών μέσων.

Ένας και μόνο στίχος, μία λέξη, και αυτή ενίοτε ακρωτηριασμένη, αρκούν για να πυροδοτηθεί το πάθος, να αναβλύσει η μαγεία, να λάμψει η χάρη και να μεταφερθούμε μέσα στην ομορφιά. Μπορεί η Σαπφώ στον έρωτα να είχε πολλές ανταγωνίστριες, στην ποίηση, όμως, καμία ποιήτρια, ως τώρα, δεν μπόρεσε να την ανταγωνιστεί.

Μήδεια

Βασίλισσα της Κορίνθου.

Σύμφωνα με το μύθο της Αργοναυτικής εκστρατείας, όταν οι Αργοναύτες έφτασαν στην Κολχίδα, για να πάρουν το χρυσόμαλλο δέρασ, η Μήδεια αγάπησε τον αρχηγό τους, τον Ιάσωνα, τον βοήθησε να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια που του έβαλε ο πατέρας της και έφυγε μαζί του κρυφά, παίρνοντας και τον Άψυρτο, μικρότερο αδελφό της από άλλη μάνα. Αξιοσημείωτο είναι ότι η Μήδεια τον Άψυρτο τον έσφαξε και τα κομματάκια του τα έριχνε ένα-ένα πίσω της, για να καθυστερήσει την καταδίωξη του πατέρα της. Σύμφωνα με μια εκδοχή του μύθου, στο νησί των Φαιάκων ο Αλκίνοος και η Αρήτη πρόφτασαν και πάντρεψαν τη Μήδεια με τον Ιάσωνα κι έτσι η καταδίωξή τους πήρε τέλος.

Στην Κόρινθο, κατά την τοπική παράδοση, όταν πέθανε άκληρος ο Κόρινθος, disέγγονος του Αλωέα, αδερφού του πατέρα της Μήδειας, οι Κορίνθιοι ζήτησαν τη Μήδεια ως βασίλισσα. Τότε η Μήδεια, που ήξερε, όσο καμιά, από φάρμακα και γιατροσόφια, από μαντείες και βότανα, έκανε πολλά καλά στον τόπο και οι άνθρωποι την αγάπησαν για την αξεπέραστη μαγική της δύναμη.

Ο Ιάσων και η Μήδεια έζησαν στην Κόρινθο πολλά χρόνια ευτυχισμένοι με τους γιους και τις κόρες τους - εφτά κι εφτά ή έναν και μία ή δύο γιούς, σύμφωνα με διαφορετικές παραδόσεις. Αργότερα ο Ιάσων θέλησε να πάρει άλλη γυναίκα, την Κρέουσα ή τη Γλαύκη. Η Μήδεια έσφαξε τα παιδιά της, για να εκδικηθεί τον πατέρα τους για την απιστία του.

Ελένη

Η Ελένη ήταν γυναίκα του Ατρείδη Μενέλαου, βασιλιά της Σπάρτης και κόρη του Δία και της Λήδας.

Όταν οι τρεις μεγάλες θεές του Ολύμπου, Ήρα, Αφροδίτη, Αθηνά φιλονικούσαν για το ποια είναι η πιο όμορφη, ο Δίας όρισε κριτή τον Πάρι, γιο του βασιλιά Πριάμου. Η Αφροδίτη του έταξε πως, αν δώσει σ' εκείνη τα καλλιστεία, θα τον ανταμείψει με την πιο όμορφη γυναίκα, την Ελένη. Η φυγή της με τον εραστή της από τη συζυγική στέγη θα γίνει η αφορμή του μακροχρόνιου και φονικού Τρωικού πολέμου.

Η μυθολογία προβάλλει την Ελένη ως ενσάρκωση της ιδανικής ομορφιάς και του ερωτικού πάθους, αλλά και ως θεϊκή κατάρα που ήρθε στη γη για τον αφανισμό χιλιάδων ανθρώπων. Ο Όμηρος παρουσιάζει την Ελένη σαν ένα ανθρώπινο

πλάσμα με θεϊκή καταγωγή και για το λόγο αυτό αποφεύγει την κατάκριση και την καταδίκη για τα δεινά που προξένησε σε τόσους ανθρώπους. Άλλοι λησμονούν τη θεϊκή καταγωγή της και της προσδίδουν καθαρά ανθρώπινη διάσταση. Είναι μια γυναίκα συνδεδεμένη με την απιστία, την προδοσία, την ερωτική περιπέτεια και τον πόλεμο. Τη θεωρούν αιτία για τον αφανισμό χιλιάδων Ελλήνων και Τρώων.

Όλοι, όμως, όταν απευθύνονται σε αυτήν, την παρουσιάζουν ως γυναίκα φιλάρεσκη, με πολλά ελαττώματα, που δε διαθέτει όλες εκείνες τις γυναικείες αρετές της εποχής της, όπως τη συζυγική πίστη και την αφοσίωση στην οικογένεια.

ΜΕΡΟΣ Β΄: Νεότερη Ελληνική Ιστορία - Τοπική Ιστορία

Ομάδα εργασίας μαθητών: Μπαρμπαρούση Αρτεμισία
Μπαρμπαρούση Χρυσούλα
Ζαρκαδούλα Χάιδω
Κοσμά Βησσαρία

Η Επανάσταση του Εικοσιένα ήταν μια μακρόχρονη εξέγερση για την ανατίναξη του ξένου ζυγού. Οι Έλληνες έκαναν έναν άνισο αγώνα με τους Τούρκους.

Μολονότι οι αγώνες αυτοί έχουν συνήθως ταυτιστεί με την αξιοσύνη και τη γενναιότητα των ανδρών της εποχής, δεν έμειναν αμέτοχες και οι γυναίκες - μάνες, κόρες, σύντροφοι - οι οποίες συχνά παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο.

Εκτός απ' τις γυναίκες που μένουν πίσω και περιμένουν καρτερικά το γυρισμό των ανδρών, τους οποίους εμπυχώνουν και ενθαρρύνουν, είναι και εκείνες που αγωνίζονται δίπλα τους, ισότιμα. Είναι γυναίκες που αποφασίζουν να βγουν και αυτές στα βουνά, για να πολεμήσουν τον εχθρό. Αγωνίζονται με θάρρος και θυσιάζουν ακόμη και τη ζωή τους για την πατρίδα, δίνοντας μαθήματα φιλοπατρίας και αγωνιστικότητας και τιμώντας το φύλο τους.

Μαντώ Μαυρογένους

Ηρωική μορφή της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Γεννήθηκε στην Τεργέστη το 1796. Μετά την έκρηξη της Επανάστασης επέστρεψε στην ιδιαίτερη πατρίδα της, τη Μύκονο, όπου εξόπλισε στόλο με δικά της έξοδα και καταδίωξε τους πειρατές, που λυμαίνονταν τις Κυκλάδες.

Η ίδια πολέμησε στο Πήλιο, στη Φθιώτιδα και στη Λιβαδειά. Στον Αγώνα διέθεσε όλη την περιουσία που κληρονόμησε από τον πατέρα της, με αποτέλεσμα να πεθάνει φτωχή και μόνη στην Πάρο το 1840.

Ο Καποδίστριας για την ανεκτίμητη προσφορά της στον Αγώνα της απένειμε τον τίτλο της επιτίμου αντιστρατήγου.

Πιπίτσα Πεταλά

Κόρη του εκλεκτού γιατρού Νικολάου Πεταλά. Γεννήθηκε στην Πάτρα το 1888. Σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι η πρώτη Ελληνίδα χειρουργός.

Η Πιπίτσα ήταν μια ωραία κοπέλα, γεμάτη καλοσύνη. Γελαστή, τρεχάτη, σοβαρή, γρήγορη, στάθηκε δίπλα στον άνθρωπο, όπως και ο πατέρας της.

Στον Αστακό ήρθε και εγκαταστάθηκε το 1910. Γιατρός πια, πήρε το πτυχίο της το 1914. Μετά από δύο χρόνια προσήλθε εθελοντικώς στο στρατό και της ανατέθηκε η διεύθυνση ορεινού χειρουργείου. Εκεί η Πιπίτσα Πεταλά αναδείχθηκε η μοναδική ηρωίδα χειρουργός ιατρός. Περιέθαλπε τους τραυματίες του πολέμου, χειρουργούσε ακατάπαυστα ημέρα και νύχτα, υπό τον ορυμαγδό των κανονιών.

Η χειρουργός Πεταλά τοποθετήθηκε και διηύθυνε Γαλλικό νοσοκομείο. Εκεί μέσα, υπό συνθήκες κάθε άλλο παρά ευνοϊκές, χειρουργούσε τους βαριά τραυματισμένους Έλληνες και ξένους και οι άλλοι γιατροί θαύμαζαν την αντοχή της. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η Πεταλά κατά την ακμή της μάχης του Σκρά, χειρουργούσε συνεχώς επί 24 ώρες, χωρίς να αναπαυθεί καθόλου. Γι' αυτές τις υπηρεσίες της παρασημοφορήθηκε δύο φορές με ανώτερα γαλλικά παράσημα και με ένα ελληνικό για τις εξαιρετες πράξεις της.

Στο Αργίνιο εργάστηκε μερικά χρόνια στο ΤΑΚ (Ταμείο Καπνεργατών) και στο ΠΙΚΠΑ ως γυναικολόγος. Η Πιπίτσα Πεταλά, κατά την είσοδο του 20ου αιώνα, άνοιγε το δρόμο, μαζί με την παθολόγο ιατρό Βλαχούλη, η οποία καταγόταν από το Μεσολόγγι, μιας ακόμη κατακτήσεως της γυναίκας στην επιστήμη.

Γύρισε στον Αστακό, όπου παρέμεινε μέχρι της μνηστείας της και του ατυχούς γάμου της. Έκτοτε εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου και πέθανε την 24η Οκτωβρίου 1975.

Μαρία Δημάδη

Μια μεγάλη ηρωίδα του Αντιστασιακού Εθνικού Αγώνα του 1941-1944.

Η Μαρία Δημάδη καταγόταν από μια τίμια και δημοκρατική οικογένεια. Βρέθηκε στο Αργίνιο, διερμηνέας των Γερμανών στην Κομαντατούρ. Βοηθούσε κάθε Αργινιώτη, όσο μπορούσε, έσωσε χιλιάδες ζωές και έπαιξε το ρόλο της στην Εθνική Αντίσταση. Απόκτησε διασυνδέσεις και επαφές με τους Αντάρτες των βουνών και τους Αντιστασιακούς της πόλης. Έστειλε μηνύματα και προειδοποιήσεις για τις μετακινήσεις των Γερμανών.

Η Δημάδη ειδοποιήθηκε πως κινδυνεύει η ζωή της. Δε σταμάτησε όμως τη δράση της και τελικά συνελήφθη. Μια κουστωδιά από τσολιάδες συνόδευσαν τη γυναίκα για τη φυλακή. Σαν έφτασαν μπροστά στη μεγάλη σιδερένια πόρτα της φυλακής,

κοντοστάθηκαν λιγάκι. Κρατούσαν τη Μαρία Δημάδη και προχωρούσαν. Σε μια στιγμή έκανε να τους ξεφύγει. Οργίστηκαν τότε οι τσολιάδες και βάλθηκαν να τη σπρώχνουν, ώσπου έφτασαν στις φυλακές. Εκεί καρτερούσε το εκτελεστικό απόσπασμα. Η Μαρία, σαν το αντίκρισε, κατάλαβε τι την περιμένει. Σταμάτησε, στύλωσε τα πόδια της κι έβγαλε λυπητερές φωνές. Τότε οι τσολιάδες του αποσπάσματος όρμησαν μανιασμένοι, την άρπαξαν απ' τα μπράτσα και την έσερναν. Ο ανθυπολοχαγός έκανε νόημα στους τσολιάδες να γεμίσουν τα όπλα τους. Η Μαρία αντιπάλευε με τους τσολιάδες και φώναζε. Αλλά τελικά συμμορφώθηκε προς τις διαταγές.

Ο ανθυπολοχαγός έκανε κατά πίσω, δίνοντας κοφτή διαταγή «Επί σκοπού πυρ». Η Μαρία έβγαλε μία σπαρακτική κραυγή «Μανούλα»! Ο ανθυπολοχαγός μεμιάς πήδησε πάνω στο κουφάρι της και με το πιστόλι της φύτεψε μία σφαίρα στο κεφάλι. Τη χαριστική βολή.

Η δράση της Μαρίας Δημάδη έγινε φωτεινό παράδειγμα αντίστασης κατά των κατακτητών και ο ηρωικός της θάνατος έδειξε άλλη μια φορά στην ελληνική ιστορία ότι οι γυναίκες έδωσαν τα πάντα για το υπέρτατο ιδεώδες της ελευθερίας, το οποίο, κατά τον ποιητή, θέλει «αρετήν και τόλμην». Και η Μαρία διέθετε και τα δύο.

ΜΕΡΟΣ Γ': Γυναικείες Μορφές στο χώρο της Μουσικής και του Θεάτρου\

Ομάδα εργασίας μαθητών: Τζοβόλα Μαρία

Ντίνου Αναστασία

Μακρυγιάννη Ρούλα

Σφαέλου Ευρώπη

Κατίνα Παξινού

Μέλος μεγαλοαστικής οικογένειας του Πειραιά, κόρη του αλευροβιομήχανου

Βασίλη Κωνσταντόπουλου, πήρε τα πρώτα μαθήματα στη Σχολή Χίλ. Στη συνέχεια ακολούθησε η Σχολή Καλογραιών της Τήνου. Αργότερα, όμως, λόγω του άτακτου χαρακτήρα της, βρέθηκε εσώκλειστη σε σχολείο της Ελβετίας, όπου σπούδασε πιάνο και φωνητική. Από την ηλικία των 14 ετών έδωσε συναυλίες στην Αθήνα για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Αρκετά χρόνια μετά παντρεύτηκε το βιομήχανο Παξινό και μαζί του απέκτησε δύο κόρες.

Η Παξινού στράφηκε στο θέατρο, αν και είχε μια εξαιρετική μέτζο σοπράνο φωνή. Βγήκε στο σανίδι με

το ρόλο της Μπιάνκα στο «Βελπόνε». Στη συνέχεια υποδύθηκε την Κλυταιμνήστρα στην «Ηλέκτρα». Οι ερμηνείες της στο θέατρο θα μείνουν ιστορικές. Η διαδρομή της ήταν γεμάτη ρόλους, επιτυχίες, μοναδικές ερμηνείες. Εντυπωσίαζε η μουσικότητά της, ο τρόπος που έπαιζε με τη συμμετοχή ολόκληρου του σώματος, η φωνή της, που ήταν γεμάτη ηχώχρωμα, τα χέρια της, που έδιναν όλο το μέγεθος του τραγικού αλλά και του πάθους. Έτσι, η Κατίνα Παξινού ήταν η πρώτη Ελληνίδα ηθοποιός που κατάφερε να σταθεί στο Χόλιγουντ και να φέρει στην Ελλάδα το πρώτο Όσκαρ. Διέπρεψε θεατρικά και κινηματογραφικά. Ξεχώρισε σαν τραγωδός παγκοσμίου βεληνεκούς.

Με την αρρώστια, όμως, που εκδηλώθηκε στην Κατίνα Παξινού το 1972 σταμάτησε η πορεία της στο θέατρο και το 1973 πέρασε πια στο χώρο του θρύλου.

Μαρία Κάλλας

Παγκόσμιας ακτινοβολίας υψίφωνος.

Πέρασε τα πρώτα δεκατέσσερα χρόνια της ζωής της στις Η.Π.Α. Επέστρεψε στην Ελλάδα το 1937. Έχοντας ήδη εμφανίσει φωνητικά χαρίσματα, έγινε δεκτή δωρεάν από τον Καλομοίρη στο Εθνικό Ωδείο, παρακολουθώντας μελοδραματική και πιάνο. Κατόπιν, φοίτησε στο Ωδείο Αθηνών με καθηγήτρια την Ελβίρα ντε Ιντάλγκο, η οποία έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής της προσωπικότητας.

Ύστερα από άκαρπες προσπάθειες να την προσέξουν, υπογράφει συμβόλαιο πρωταγωνίστριας στην «Τζιοκόντα» του Πονκιέλλι. Εκεί γνώρισε το μετέπειτα σύζυγό της και «μάννατζερ» της, βιομήχανο Τζιοβάννι Μπατίστα Μενεγκίνι. Ο θρίαμβος της στη Βερόνα πυροδότησε μια εκθαμβωτική σταδιοδρομία.

Το 1951 πρωτοτραγούδησε Τραβιάτα, από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της, ενώ τη Σκάλα του Μιλάνου εκπόρθησε μετά τους Σικελικούς Εσπερινούς του Βέρντι (1951).

Το 1975 γνώρισε τον Αριστοτέλη Ωνάση, που φαίνεται να της έδωσε σε ζωή και συναίσθημα ό,τι ως τότε η τέχνη της είχε στερήσει. Το 1962 εμφανίστηκε για τελευταία φορά στη Σκάλα (Μήδεια), ενώ το 1969 πραγματοποίησε τη μοναδική κινηματογραφική της εμφάνιση, σε ρόλο πρόζας, στη Μήδεια του Παζολίνι (από όπου και η φωτογραφία δεξιά).

Ο Φράνκο Τσεφφιρέλλι είπε κάποτε ότι η Κάλλας έκανε για την ιταλική όπερα τόσα όσα και ο Βέρντι. Υπήρξε ένας μεγαλοφυής συνδυασμός σπάνιας φωνητικής ευελιξίας, πηγαίας μουσικότητας και δραματικών - υποκριτικών χαρισμάτων. Αφιέρωσε το σημαντικότερο ίσως μέρος της ζωής της στο ζωντάνεμα λησμονημένων σελίδων της όπερας, με μια μοναδική ερμηνευτική ιδιοφυΐα.

ΜΕΡΟΣ Δ': Αρχαίες Ελληνίδες Μαθηματικοί

Ομάδα εργασίας μαθητών: Τσαπαρέλη Αφροδίτη
Λιάμη Ζωή
Μπιτσώρη Ρούλα

Υπατία

Η Υπατία είναι η πρώτη γυναίκα επιστήμονας. Γεννήθηκε το 370 μ.Χ. στην Αλεξάνδρεια. Ήταν κόρη του Διευθυντή του Μουσείου της Αλεξάνδρειας. Δίδασκε μαθηματικά, αστρονομία, πλατωνική και αριστοτελική φιλοσοφία. Μάλλον το 400 μ.Χ. πήρε την έδρα της Φιλοσοφίας στο Μουσείο, διαδεχόμενη τον Πλωτίνο.

Σε μια εποχή που η σύγκρουση του Χριστιανισμού με το αρχαίο πνεύμα είχε φτάσει σε βίαιο κορύφωμα, η Υπατία υπήρξε ένα από τα πρώτα θύματα. Τη σύρανε στους δρόμους, της πέταγαν κοφτερές πέτρες και έκαιγαν τα έργα της στη συνοικία του Κικέρωνα, ενώ και το σπίτι της και η σχολή της έγιναν επίσης στόχος και κήληκαν.

Η Υπατία έτυχε εκτίμησης και από σύγχρονους συγγραφείς. Η Margaret Alie στο βιβλίο της "Hypatias heritage" αναφέρει: «Μια αξιοσημείωτη αναγέννηση παρουσιάστηκε στην Αλεξάνδρεια κατά τον 4ο αι. μ.Χ., με κεντρικό πρόσωπο την πιο διάσημη από όλες τις γυναίκες επιστήμονες μέχρι την εποχή της Μαρίας Κιουρί, την Υπατία, τη θυγατέρα του φιλοσόφου και μαθηματικού Θέωνα. Για 15 ολόκληρους αιώνες η Υπατία θεωρούνταν πολύ συχνά ως η μοναδική γυναίκα επιστήμονας στην Ιστορία της ανθρωπότητας».

Αίθρα

Μέσα από την αχλύ της Ιστορίας ξεπροβάλλει η μυθική μορφή της Αίθρας. Η Αίθρα ήταν κόρη του βασιλιά της Τροιζήνας Πιθθέα και μητέρα του Θησέα από την Αιγία.

Η Αίθρα είχε την ιδιότητα της δασκάλας της αριθμητικής. Μάθαινε στα παιδιά της Τροιζήνας λογιστική με μία πολύπλοκη μέθοδο που προκαλεί το θαυμασμό. Δίδασκε με τη χρήση του Άβακα, που ήταν η πρώτη αριθμομηχανή του κόσμου, κρητικομυκηναϊκό σύστημα αρίθμησης, που ίσχυε από τον 9ο έως και τον 6ο αιώνα.

ΜΕΡΟΣ Ε': Σημαντικοί Σταθμοί της Ιστορίας των Γυναικών

Ομάδα εργασίας μαθητών: Ζορμπάς Αχιλλέας
Νάκα Σπυριδούλα
Στεργιάτου Αικατερίνη

Σταθμοί της Ιστορίας των Γυναικών

776 π.Χ.: η Καλλιπάτειρα είναι η πρώτη γυναίκα που παρακολούθησε τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες

1877: η Ιατρική Σχολή Αθηνών δεν επέτρεψε στην Ελένη Παντελίδου, η οποία είχε τα προσόντα και επιθυμούσε να γίνει γιατρός, να κάνει την εγγραφή της και να σπουδάσει.

- 1886: οι φοιτητές και οι καθηγητές υποδέχτηκαν την πρώτη φοιτήτρια με τις ρυθμικές κραυγές «Σκούπα και φαράσι».
- 1888: κυκλοφορεί η «Εφημερίδα των Κυριών», η πρώτη γυναικεία εφημερίδα στην Ελλάδα, με επιμέλεια της Καλλιρρόης Παρρέν, δημοσιογράφου, συγγραφέα και πρωτοπόρου του Γυναικείου Κινήματος στην Ελλάδα.
- 1890: γίνεται δεκτή η πρώτη φοιτήτρια, Ιωάννα Στεφανόπολη, στη Φιλοσοφική Σχολή.
- 1892: σημειώνεται η πρώτη απεργία εργατριών στο εργοστάσιο «Ρεσίνα» και αιτία ήταν η μείωση των ημερομισθίων τους.
- 1894: «ανοίγει» και η Σχολή Καλών Τεχνών για τις γυναίκες. Η Μαριάνθη Δρακονταεΐδη είναι η πρώτη φοιτήτρια.
- 1898: οργανώνεται στο Αγρίνιο το Πρώτο Γυναικείο Συνέδριο των Ελληνίδων.
- 1919: η Αθηνά Γαϊτάνου - Γιαννιού και άλλες σοσιαλίστριες ιδρύουν το «Σοσιαλιστικό Όμιλο Γυναικών»
- 1920: ιδρύεται ο «Σύνδεσμος Ελληνίδων υπέρ των Δικαιωμάτων της Γυναίκος», με πρόεδρο τη Μαρία Νεγρεπόντη, το σημαντικότερο μεσοπολεμικό σωματείο, το οποίο σύντομα θα αναδείκνυε την κατάκτηση πολιτικών δικαιωμάτων σε κεντρικό φεμινιστικό αίτημα των καιρών.
- 1927: στο Σύνταγμα της Α΄ Ελληνικής Δημοκρατίας αναγνωρίζεται η ισότητα των φύλων ενώπιον του νόμου και ανοίγει ο δρόμος για την αναγνώριση των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών.
- 1928: δημοσιεύεται το «Μανιφέστο των Γυναικών της Μακεδονίας».
- 1930: για πρώτη φορά θεσμοθετείται η γυναικεία ψήφος, αλλά μόνο για τις εγγράμματες γυναίκες.
- 1940: αρχίζει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος για την Ελλάδα. Μεγάλος είναι ο αριθμός των γυναικών που αγωνίζονται με διάφορους και ευφάνταστους τρόπους στην Εθνική Αντίσταση.
- 1944: η Χ. Χατζηβασιλείου, η Κ. Ζεύγου, η Φ. Φιλιππίδου, η Μ. Μαυροειδή και η Μ. Σβώλου ήταν οι πέντε γυναίκες που εκλέχτηκαν για το Εθνικό Συμβούλιο των Κορυσχάδων, σε σύνολο 180 Εθνοσυμβούλων.
- 1945: ιδρύεται η Πανελλήνια Ένωση Γυναικών -ΠΕΓ- και εκδίδει το περιοδικό «Ελληνίδες».
- 1953: η Ελένη Σκούρα ήταν η πρώτη Ελληνίδα βουλευτής.
- 1956: η Λίνα Τσαλδάρη ανέλαβε το Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, μένοντας στην ιστορία ως η πρώτη Ελληνίδα υπουργός.
- 1974: η Νίκη Γουλανδρή ήταν υφυπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η δεύτερη γυναίκα που κατέλαβε υπουργικό αξίωμα.

Καλλιρρόη Παρρέν

2000: στο Ελληνικό Κοινοβούλιο εκλέχτηκαν 17 γυναίκες - συμπεριλαμβανομένων και των πέντε των οποίων ακυρώθηκε η εκλογή.

Στην Ευρωβουλή το ποσοστό των γυναικών είναι σήμερα υψηλότερο, αφού οι γυναίκες αποτελούν το 16 % της Ελληνικής αντιπροσωπείας.

Βιβλιογραφία

Πηγές

- P.E. Easterling - B.M.W. Knox, Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας, Εκδόσεις Παπαδήμα.
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών.
- Εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος Λάρος Μπριτάνικα», εκδ. Πάπυρος, Αθήνα 1981.
- Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, τόμοι 4 και 20, Εκδοτική Αθηνών.

Βοηθήματα

- Ματσαγγούρας Γ. Ηλίας, Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση (Εννοιοκεντρική Αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας), εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2003.
- Νάκος Κων/νος, Αρχαίες Ελληνίδες Μαθηματικοί, Αργίνο 2000.
- Χρυσικοπούλου Μαίρη, Γυναικείες Μορφές της Αιτωλοακαρνανίας, Αργίνο 2000.

Αρθρά

- «Σελίδες από την ιστορία της γυναίκας», Ένθετο «Ε Ιστορικά» της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία», Μάρτιος 2002.
- «Γυναίκες του μύθου», Ένθετο «Επτά Ημέρες» της εφημερίδας «Η Καθημερινή», Αύγουστος 2000.
- «Αντιγόνη», Ένθετο «Επτά Ημέρες» της εφημερίδας «Η Καθημερινή», Ιούλιος 2002.
- «Γυναίκα και πολιτική», Ένθετο «Επτά Ημέρες» της εφημερίδας «Η Καθημερινή», Δεκέμβριος 2002.
- «Παξινού - Μινωτής», Ένθετο «Επτά Ημέρες» της εφημερίδας «Η Καθημερινή», Δεκέμβριος 2000.